วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 5 ฉบับที่ มกราคม – เมษายน 2554

การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาล ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

A STUDY OF PROBLEM OF STUDENT CENTERED INSTRUCTION ACCORDING TO THE KINDERGARTEN TEACHERS'OPINION IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF PRACHIN BURI EDUCATIONAL SERVICE AREA.

กชนันท์ ศรีสุข[1] เปรมจิตร บุญสาย[2] และอรสา โกศลานันทกุล[1]
Kodchanun Srisuk,[1] Premjit Bunsai,[2] and Orasa Kosalanantakul[1]

[1]หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
[2]หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และสาขาที่จบการศึกษา จำนวน 288 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ F-test และ t-test dependent

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมและรายขั้นตอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ครูที่มีระดับการศึกษา และการจบการศึกษาสาขาปฐมวัยและไม่ใช่ปฐมวัย ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มี

ประสบการณ์การสอนชั้นอนุบาลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the problems of student centered instruction according to the opinion of Kindergarten teachers in basic education institutions under the office of Prachin Buri Educational Service Area and to compare levels of these problems in student centered instruction of kindergarten teachers in basic educational institution under the office of Prachin Buri Educational Service Area. The sample were 288 kindergarten teachers in basic educational institutional with stratify random sampling. The dada were analyzed by windows program. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, F-test, Scheffe's test, and t-test for hypothesis testing.

The result of this research were as follows:

1. Problems of student centered instruction were performed moderately both as a whole and individual.

2. The comparison of kindergarten teachers' classified by the level of education opinions about the problems of student centered instruction; was found that there was no significant difference.

3. The comparison of kindergarten teachers, classified by experience of teaching the opinions about the problems of student centered instruction; was found that there was significant difference.

4. The comparison of kindergarten teachers' classified by education background (the Early Childhood or not.) opinions about the problems of student centered instruction, was found that there was significant difference.

คำสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูอนุบาล

ความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการปฏิรูปการศึกษาที่ได้เน้นย้ำความสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขภายใต้ คำจำกัดความเก่ง ดี และมีความสุขนั้น ทำให้เกิดแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการเรียนรู้ แม้การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พุทธศักราช 2542 จะไม่ได้รวมการศึกษาระดับปฐมวัยเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาภาคบังคับก็ตามแต่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต่างๆ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยมีการวิเคราะห์ วิจัยนวัตกรรมการศึกษารูปแบบต่างๆ และนำมาบรูณาการใช้เป็นกระบวนการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับบริบทของประเทศไทยโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้เป็นสิ่งที่นักการศึกษาไทยให้ความสำคัญมานานแล้ว โดยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจ บัวศรี เป็นผู้เริ่มนำมาใช้ในช่วงปี พ.ศ. 2495-2496 เป็นต้นมา และในระยะต่อมาได้มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาด้วย แต่เมื่อมีการนำมาใช้จริงมิได้มีครูผู้ใดนำมาใช้คงใช้วิธีสอนโดยครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นหลักเพราะง่ายกับครู ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 22 อย่างชัดเจนว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” จึงทำให้วงการศึกษามีการตื่นตัวอีกครั้งหนึ่ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545: 19) แต่จากการศึกษาข้อมูลการติดตามความเข้าใจของครูเกี่ยวกับ การเรียนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่าครูทั่วประเทศ มีจำนวนมากกว่า 600,000 คน มีครูจำนวนหนึ่งไม่รู้และยังไม่ได้ทำการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 15) และพบว่าแม้หน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะได้ดำเนินการในด้านต่างๆ ไปมากมายแล้วก็ตาม ทั้งในด้านการจัดอบรม สัมมนา การจัดการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบและอื่นๆ แต่การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

จากการศึกษาปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจึงมีความสนใจศึกษาถึงปัญหาในการจัดการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามสภาพจริงของครูอนุบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เนื่องจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีมีจำนวนทั้งสิ้น 274 โรงเรียน และจัดว่าเป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารการพัฒนา เปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น ครูผู้สอนมีโอกาสได้รับ

การอบรมความรู้ใหม่ๆ มากกว่าครูในสังกัดอื่นๆ ซึ่งอยู่ห่างไกลแหล่งข้อมูล หรือเป็นลักษณะขององค์กรใหญ่ที่ยากต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ จากข้อมูลการศึกษาปราจีนบุรีและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เชื่อได้ว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีน่าจะเป็นโรงเรียนที่มีสภาพปัญหาการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อย เนื่องครูมีโอกาสได้รับความรู้ความเข้าใจสูง แต่ทั้งนี้เป็นเพียงประมาณการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, 2550: 11) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงปัญหาการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามสภาพจริงของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถทำให้ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา เพื่อนำไปสู่แนวทางในการจัดหลักสูตร ฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้และพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานด้านการศึกษาปฐมวัยให้แก่ครูปฐมวัยให้เกิดความรู้อย่างแท้จริงในเรื่องการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน สาขาที่จบการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และสาขาที่จบการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยใช้เฉพาะครูในโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นอนุบาล จำนวน 250 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 943 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2551 โดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซีและมอร์แกน (Krejicie and Mogan, n. d. อ้างถึงใน ประยูร อาษานาม, 2544: 167) ได้โรงเรียนที่

เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คน โดยการเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 288 คน การสุ่มใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นคำถามแบบปลายเปิด

3. การสร้างคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสาร ตำราและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะทำการศึกษาเพื่อนิยามตัวแปรที่จะศึกษา ตลอดจนศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และทำการสร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามกรอบแนวคิด

3.3 นำแบบสอบถามให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามไปให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

3.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มครูอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารในการเก็บข้อมูล

4.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ได้แบบสอบถาม จำนวน 288 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติ ดังนี้

5.1 สถิติตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าตามวิธีของ ครอนบาค ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงมาตรฐาน (S.D.)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาล จำแนกตามประสบการณ์ ในการสอนชั้นอนุบาล และสาขาที่จบการศึกษา ใช้สถิติทดสอบ t-test

5.3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนุบาลจำแนกตาวุฒิการศึกษา ใช้สถิติทดสอบ F-test เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า

1. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายขั้นย่อยของแต่ละขั้นทั้งสามขั้น พบว่า ขั้นเตรียมการทุกขั้นย่อยมีปัญหาในระดับปานกลางเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือการเตรียมตนเอง การเตรียมแหล่งข้อมูล และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ขั้นการวัดและประเมินผล ทุกขั้นย่อยมีปัญหาในระดับปานกลางเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติ

2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามวุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลและสาขาที่จบการศึกษา

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การสอนชั้นอนุบาลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูที่จบการศึกษาสาขาปฐมวัยและไม่ใช่ปฐมวัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยทำให้ทราบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีประเด็นหลักสำคัญที่ควรพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การที่ครูผู้สอนได้มีการศึกษาบทบาทของตนเอง ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการสนับสนุนของผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงทำให้มีปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดสงวน ลาภอาษา (2549) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล และสาขาที่จบการศึกษา

2.1 ระดับการศึกษาพบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาไม่แตกต่างกันในแต่ละวุฒิการศึกษาอาจเป็นเพราะครูอนุบาลที่จบการศึกษาระดับต่างกันอาจไม่มีประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัยเหมือนกัน ไม่ได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลเหมือนกัน ดังนั้นจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสนิท ฉิมเล็ก (2548) ที่ได้ศึกษาถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่ออุปสรรคและปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้สอน ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง ปัญหา

เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา และปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาข้อปลีกย่อยที่ค้นพบ และเป็นปัญหาที่สำคัญและต้องได้รับการแก้ไขเป็นอย่างมาก คือ นักเรียนขาดความพร้อม ในการทำกิจกรรมและขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วุฒิภาวะของนักเรียนแตกต่างกัน แหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมมีน้อย ซึ่งสภาพดังกล่าว ทำให้ครูอนุบาลพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเช่นเดียวกัน

2.2 ประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาล พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ครูผู้สอนมีความรู้และประสบการณ์การสอนมากสามารถใช้เทคนิคการที่จะดึงดูดให้ผู้เรียนจึงมีความกระตือรือร้นความสนใจใฝ่รู้ มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย จึงทำให้ปัญหา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยาภรณ์ อยู่กลัด (2550) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ตัวแปรอิสระที่ศึกษา คือ จำนวนครูตามเกณฑ์และประสบการณ์การสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประสบการณ์การสอนของครู พบว่ามีความแตกต่างกัน

2.3 สาขาที่จบการศึกษา พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า สาเหตุที่ครูอนุบาลที่จบการศึกษาสาขาที่ต่างกันมีความคิดเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีแตกต่างกันนั้นอาจเป็นเพราะสาเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมการ พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอาจเป็นเพราะการเตรียมตนเองของครูอนุบาลในด้านการปรับกระบวนการทัศน์ของตนเองตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การศึกษาหลักสูตรและการวิเคราะห์หลักสูตร การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูอนุบาลที่จบสาขาปฐมวัยมาโดยตรงมีการปฏิบัติที่เป็นไปอย่างรวดเร็วกว่า เพราะมีการจัดอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับครูอนุบาลที่จบการศึกษาสาขาปฐมวัย ทำให้เกิดการตื่นตัวของครูอนุบาลในการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-center) ครูมีเจตคติที่ดีต่อการสอนระดับอนุบาล ซึ่งแตกต่างจากครูอนุบาลที่ไม่จบการศึกษาสาขาปฐมวัย ที่ไม่ได้รับการอบรมจึงทำให้มีปัญหาในการเตรียมตัวแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาววรณ์ ไชยฉอุ่ม (2548) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าการพัฒนาบุคคลกรต้องมีการสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดบุคลากรให้ตรงตามสายงานและประสบการณ์

2) ขั้นดำเนินการ พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูอนุบาลที่จบสาขาปฐมวัยสามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนค้นพบว่าคำตอบด้วยตนเอง ในด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง การที่ผู้เรียนไดรับการเสริมแรงให้คิดหาคำตอบและแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น การที่ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับแหล่งความรู้หลากหลาย ในด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง การที่ครูอนุบาลที่จบสาขาปฐมวัยได้จัดสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น มีบรรยากาศด้านวิชาการ ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ผู้สอนมีความพึงพอใจ การมีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจในด้านการที่ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่มและเปิดโอกาสให้มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม การได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

3) ขั้นการวัดและประเมินผล พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในด้านการร่วมกันวางแผนวัดและประเมินผลภายในหมวดวิชาหรือกลุ่มสาระ การวัดและประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ กระบวนการผลงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติ การวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน ในด้านการกำหนดชิ้นงานและ ค่าคะแนนที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้สอนและผู้เรียนไว้ชัดเจน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียน กลุ่มเพื่อนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนพงษ์ อินทร์กันทุม (2547) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาและปัญหาการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูเครือข่าย ครูแกนนำ และครูต้นแบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูเครือข่าย ครูแกนนำ และครูต้นแบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย จำแนกตามประเภทข้าราชการ และเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมและรายขั้นตอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประเภทข้าราชการครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01แต่สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามเขตการศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประเภทข้าราชการครู พบว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายขั้นตอนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยดังที่อภิปรายมาแล้วข้างต้นพบว่าปัญหาการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับปานกลางและระดับการศึกษาของครูมีผลต่อปัญหาการ

จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสบการณ์ในการสอนของครูอนุบาลและสาขาที่จบการศึกษาที่แตกต่างกันทำให้ความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับปัญหาจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

1.1 ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นเตรียมการผู้บริหารและครูอนุบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครูผู้สอนในการปรับท่าทีจากการสอนแบบเดิม สู่ท่าทีใหม่ คือท่าทีของผู้วิจัยและพัฒนาการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้เพื่อแก้ปัญหาและหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ การสำรวจและการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ควรแก้ปัญหาความครบถ้วนของเอกสาร ตำรา ในเนื้อหาวิชาที่จะทำการเรียนการสอนการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรทั้งหลักสูตรเดิมและหลักสูตรใหม่

1.2 ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นดำเนินการผู้บริหารและครูอนุบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครูผู้สอน ได้บูรณาการเนื้อหาสาระภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมตามโอกาสที่เหมาะสม การแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ จินตนาการด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

1.3 ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นการวัดและประเมินผลผู้บริหารและครูอนุบาลควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริม ให้ครูผู้สอน ได้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน กลุ่มเพื่อน ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การที่ครูนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ การร่วมกันวางแผนการวัดและประเมินผลภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การแก้ปัญหาให้ครูผู้สอนต้องกำหนดชิ้นงาน และค่าคะแนนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองผู้เกี่ยวข้องทราบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ควรจัดรูปแบบการพัฒนาครูต้นแบบ ปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นต้นแบบให้กับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ควรสนับสนุนและสร้างเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูผู้สอนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพมีผลงานเป็นที่ปรากฏ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 และเขต 2 ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดแก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลข เพื่อให้ทราบถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการปฏิรูปการเรียนรู้ ให้ประสบความสำเร็จต่อไป

3.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ของครูผู้สอน

3.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2548). การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบแผนการเล่น. **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 9(3): 41-45.

_____. (2545). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา.** กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์

เขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี, สำนักงาน. (2550). **แผนปฏิบัติการประจำปี 2551**. ปราจีนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). การประเมินความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมการสอนของครูที่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สานปฏิรูป.** 30(7): 12.

_____. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

นิตยาภรณ์ อยู่กลัด. (2550). **ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประยูร อาษานาม. (2544). **คู่มือวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

วิภาววรณ ไชยฉอุ่ม. (2548). **สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตป้อมปราการสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สนิท ฉิมเล็ก. (2548). **ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.** พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

สุดสงวน ลาภอาษา. (2549). **ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.